

Llibres

La quarta novel·la del periodista apropa les escriptures a tothom mantenint l'irònic Maurici Clapés, enviat al segle I dC com a Mauritus: «Qui no en sàpiga res, s'ho passarà bé, i, qui sí, més!»

L'Evangeli apòcrif amb què **Mateu Ciurana** explora Crist i Ponç Pilat

LLUC PERICH PÉREZ
Girona

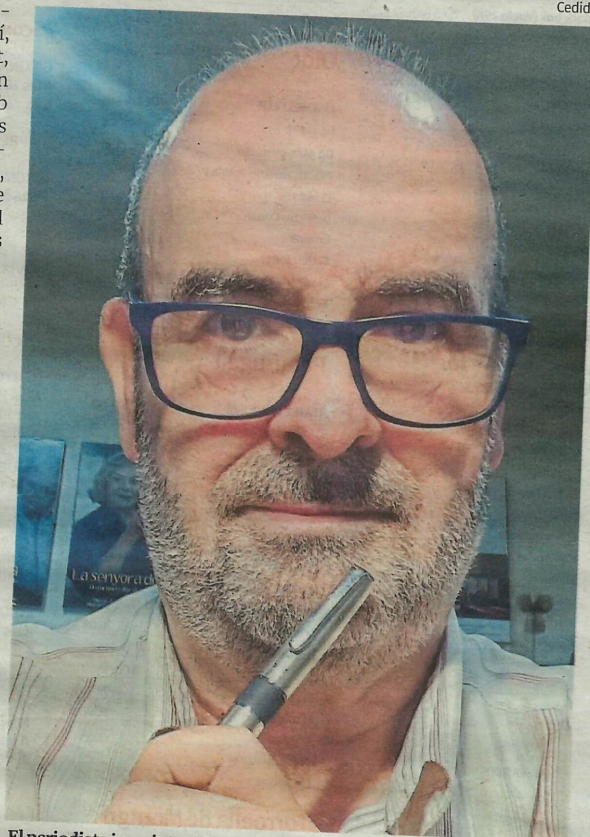
«Podem dir que és un evangeli apòcrif», s'afanya a explicar Mateu Ciurana parlant de la seva quarta novel·la, *L'Evangeli segons Ponç Pilat* (Efadós). Els apòcrifs són aquells textos que no formen part del cànon religiós i, és clar, aquest n'és un. «Em venia de gust escriure alguna cosa sobre Jesús de Natzaret, amb el motor que soc catòlic i em sap greu que hi hagi tota una generació de joves i no tan joves que són autèntics analfabets sobre la seva vida», afirma el periodista, columnista de *Diari de Girona*. Així doncs, narra la història des de la perspectiva de «qui va condemnar-lo a mort, que amb una lectura atenta es veu que ho fa per pressions polítiques, és el famós em rento les mans», apunta referint-se al pasatge de Mateu 27:24 on Ponç Pilat permet al poble escollir entre perdonar la vida a Crist o Barrabàs.

El resultat, que es presenta demà a la Setmana del Llibre en Català de Barcelona, dissabte a Caldes de Malavella, i el 2 d'octubre a la Llibreria 22 de Girona, és una novel·la que «funciona tant pels qui no en saben res com pels que coneixen bé l'evangeli, que en tindran notícia i segurament gaudiran recone-

xent els personatges. Qui no en sap res, s'ho passarà bé, i, qui sí, millor!», engresca. Efectivament, gairebé tots els que hi apareixen formen part les escriptures, amb l'excepció d'un nom que sonarà als lectors de les seves novel·les anteriors: Mauritus. Maurici Clapés, veu narrativa habitual i alter ego de Ciurana, és transformat i enviat al segle I dC com a preceptor dels fills de Ponç Pilat.

El jutge de Crist havia estat cridat a Roma a explicar-se per les revoltes posteriors a la mort de Jesús, però no pogué fer-ho pel canvi d'emperador de Tiberi a Calígula. «Això té una cara i una creu», assegura Ciurana, ja que «Calígula no té ni idea qui és Ponç Pilat, però ell volia reivindicar-se». Aquí és on «agafa Mauritus i li demana que narri el seu periple a terra de jueus». El resultat, «sense haver-ho buscat, és un llibre molt respectuós, no farà empenyar, tot i que, evidentment, Mauritus és una mica escèptic i ho explica des de la ironia i l'humor», comenta l'autor, que també destaca que «està escrit com si jo parlés a la ràdio, fa de bon entendre».

Novel·la en marxa. Al llarg de la trama, que oscil·la en el temps, el narrador va coneixent Jesús (s'hi troba en dues ocasions, en el sermó de la muntanya i en l'interrogatori

El periodista i escriptor Mateu Ciurana.

Cedida

de Ponç Pilat, de què aixeca acta) i personatges que hi han sigut propers. En aquest sentit, Ciurana introdueix l'evangelista Mateu, «que era una mica un botifler, perquè era un jueu que treballava pels romans de recaptador d'impostos però acaba sent apòstol de Jesús»; el centurió dit Longinus, que va punxar el costat de Jesús després de la crucifixió «i a l'instant en va sortir sang i aigua» (Joan 19:34); el terrarca Herodes Antípes, que «no s'ha de confondre amb el rei» que ordenà la matança dels innocents; o Barrabàs, «que al final agafa protagonisme». També apareixen personatges femenins, amb un dels quals hi ha història d'amor, i des-tacant Clàudia Pròcula, esposa de Ponç Pilat, a qui advertí «desentén-te del cas d'aquest just. Avui, en somnis, he patit molt per causa d'ell» (Mateu 27:19).

«Aquí teniu l'home!»

«Ecce Homo» és una de les frases més cèlebres de l'Evangeli de Joan (19:5) en la Vulgata, versió llatina de la Bíblia estandaritzada pel Concili de Trento el segle XVI. L'expressió es tradueix com «aquí teniu l'home!», i surt de la boca de Ponç Pilat, que, aquí, és protagonista. «El descriu com un home amb gran sentit d'Estat, servidor de Roma, no massa amic dels militars, però amb un taló d'Aquil·les, que es podia posar nerviós si es mencionava el Cèsar», somriu Ciurana. El «sentit de justícia» de Ponç Pilat li permet referir una altra de ses sentències: «El que està escrit, escrit està» (Joan 19:22).

Els fonaments de la novel·la són, és clar, els quatre evangelis canònics, però també l'apòcrif de Nicodem, que inclou les *Actes de Pilat*. El llibre, a més, té la particularitat de fer part d'una col·lecció que inclou notes al peu en forma de QR. En aquest cas, enllacen a obres d'art lligades a la història, com l'*Ecce Homo* d'Antonio Ciseri. ■

«Mil i una endevinalles noves» reflecteix una vida dedicada a la llengua i manté viva una tradició cabdal en la llengua catalana

Girona i Manacor publiquen i realcen Antoni Lluïll, el «rècord Guinness de les endevinalles»

LL. P. P.
Girona

L'agermanament entre Girona i Manacor segueix donant fruits, ara amb la publicació de *Mil i una endevinalles noves. Enigmes en vers*, a l'estil dels antics glosadors de Mallorca (Nova Editorial Moll), d'An-

toni Lluïll (Manacor, 1935), autor també d'un altre volum amb dues mil endevinalles, motiu pel qual David Pagès considera que té «el rècord Guinness dels enigmes en català», tal com va dir l'editor Antoni Mir en la presentació.

Mir va posar en valor la glosa, «una manera il·lenca de crear i expressar en llengua catalana» que

Ajuntament de Girona

Oliver, Salellas, i Mir amb un exemplar del llibre presentat.

pràctica, i va llegir alguna endevinalla, com la dedicada a la nit, «una cosa que no és cosa i a tot el món se posa». Tots els enigmes del volum hi apareixen en forma de rodolí, en dos versos rimats. Girona, de fet, també hi surt: «Ter-

ritori català que pel nom sembla que gira, però no t'ho creguis, mira, que enlloc no pot voltar».

Lluç Salellas va apuntar que el llibre arriba en «un moment on l'educació és tema de debat, i aquí tenim una eina», i va recordar el

vincle que tingueren els Bertrana d'enguany amb les Balears: El manacorí Toni Gomila conduí l'acte, L'Arannà (duet ganxo-eivissenc) hi posa música, i el pal·mesà Joan Tomàs Martínez Grimalt rebé el Premi Miquel de Palol de poesia.

Miquel Oliver i Gomila, batlle de Manacor, va reconèixer una figura com la d'Antoni Lluïll, «que ha dedicat tota una vida a la llengua, amb dedicació, rigor, i curiositat», i va afegir que «les rondalles són llegat, part del nostre imaginari» i, com la llengua, cal treballar per mantenir-les. Les endevinalles serveixen precisament per això. Tal com tancava Mir el seu discurs, són «per a l'escola, pel mestre, la família, la persona gran... perquè el joc amb les paraules sempre és bo». ■